

Proxecto Documental Integrado "Dende Meaño"

VIII CONCURSO DE TRABAJO
POR PROXECTOS
CEIP PLURILINGÜE de MEAÑO AS COVAS
Curso 2021-22

ÍNDICE

1.- Introducción.

1.1.- Xustificación e planificación con referencia aos contidos curriculares.

1.2.- Competencias clave desenvolvidas no proxecto.

1.3.- Criterios e estándares de avaliación.

1.4.- Calendario para as tarefas previstas.

1.5.- Alumnado e profesorado participante.

1.6.- Organización para a súa realización.

2.- Obxecto ou temática de investigación propostos.

3.- Breve descrición do proceso de deseño e elaboración da proposta.

4.- Documentación elaborada para profesorado e alumnado.

5.- Relación das tarefas máis importantes realizadas ao longo do proxecto polo alumnado.

6.- Recursos utilizados e enumeración detallada das fontes consultadas para a investigación.

7.- Implicación da comunidade educativa.

8.- Difusión dos traballos entre a comunidade educativa.

9.- Avaliación realizada en relación cos criterios de avaliación e as competencias clave do currículo.

Procedementos empregados.

10.- Función e participación da biblioteca escolar en todo o proceso.

1.- Introducción.

1.1.- Xustificación e planificación con respecto aos contidos curriculares.

Logo de varios cursos sendo a biblioteca eixe vertebrador de proxectos documentais integrados con temáticas como "Aquí todos pintamos moito", "Tele-Coviña", "Contruímos con Coviña", "Puro teatro", "Botarse ao monte" ... Durante o curso 2021-22 a biblioteca e o Centro, decidimos que non debiamos retrasar máis o momento de centrarnos no entorno máis inmediato (non esquecendo as dinámicas no monte do curso anterior), investigando e coñecendo a fondo o noso concello: Meaño.

Este PDI tivo como obxectivo fundamental a posta en valor e coñecemento do contorno próximo. Sobre o contorno e os lugares máis próximos ao alumnado temos numerosos e diversos contidos no currículo relacionados coa arte, a natureza, as matemáticas, culturais, lingüísticos, sociais ... Todos eles foron tratados nalgún momento do proxecto, pero o que quizáis describa con maior exactitude o noso obxectivo principal é o seguinte criterio de avaliación: **"Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico do contorno próximo e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora"**.

Dado o carácter interdisciplinar do tema, o PDI estivo presente na Aprendizaxe Baseada en Proxectos, incluíndo ao igual que noutras ocasións en todos os proxectos a pregunta "Que queremos facer?" paralelamente a de "Que queremos saber?". Houbo durante todo o curso proxectos, plans de traballo, tarefas, actividades, bailes, festas... centradas en Meaño. Pero podemos dicir que os proxectos de investigación que ligamos directamente ao PDI foron os seguintes: "En que traballas ti?" (Internivel A), "Bichos" (Internivel B), "En Meaño" (Internivel C), "Excursión aos muíños de Lores" (1º), "Paseos por Meaño" (2º), "Famosos de Meaño" (3º), "Druídas" (4º), "Meaño antes e hoxe" (5º) e "O viño" (6º). O proceso de investigación destes proxectos realizouse no 2º trimestre e 3º trimestre e preparouse a súa exposición final durante o mes de xuño. O resultado final puido visitarse do 22 ao 27 de xullo na biblioteca da escola.

1. 2.- Competencias clave desenvolvidas a través do proxecto.

No desenvolvemento do PDI estiveron integradas todas as competencias clave nas diferentes actividades e tarefas que se foron desenrolando. A metodoloxía foi inclusiva, activa e participativa e dirixida ao logro dos obxectivos e das competencias clave. No proceso o protagonismo e as decisións partiron das nenas e nenos da escola (a elección dos proxectos, elaboración de tarefas de publicidade, elección dos resultados finais, etc.).

- **Comunicación Lingüística (CCL):** fomentouse a mellora da expresión oral a través das exposicións dos diferentes proxectos, comprensión lectora mediante a busca de información para os proxectos, expresión escrita a través do extracto de ideas principais e síntese da información atopada, comprensión oral mediante a escoita activa das exposicións orais dos compañeiros/as. Tamén se traballou a expresión escrita da elaboración de carteis, anuncios de radio, guións de exposicións finais, mapas mentais, invitacións para a visita das familias, etc.
- **Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT):** Realizáronse medicións e proporcións para poder realizar as construcións asociadas aos proxectos: maqueta do parque de Meaño, maqueta da estrutura da danza de Cobas, marcos, lapbooks, caixas, etc. Fomentáronse procesos de planificación, realización e comunicación de resultados das investigacións realizadas. En Meaño e na natureza próxima á escola realizáronse actividades matemáticas con elementos do entorno: xeometría, medida, lóxica, numeración... e por suposto científicas, a través de observación, análise, recollida de datos, experimentación e investigación.
- **Competencia dixital (CD):** utilizáronse TICs para a busca de información (tablets e ordenadores), seleccionando as fontes fiables para a posterior síntese e aportación aos proxectos. Tamén fomentouse a mellora na utilización das TICs a través da elaboración e posterior publicación de carteis co programa Canva, presentacións en pantalla das exposicións orais, invitacións co programa Publisher, elaboración de anuncios de radio, guión e gravación de vídeos do resultado final, gravacións de entrevistas e voces en off no estudio de radio, robótica, etc.

- **Aprender a aprender (CAA):** a aprendizaxe por proxectos estimula esta competencia dende o momento no que se fai reflexionar sobre o que se sabe, o que se quere saber, onde buscamos, como nos organizarnos para atopar as respostas, que aprendemos... Estas preguntas obrigan a coñecer distintas estratexias para afrontar tarefas, estratexias de planificación, estratexias de avaliación do resultado e do proceso levado a cabo... E sobre todo fomenta que o alumno/a se sinta protagonista e responsable do proceso, organización, solución de problemas e resultado da súa aprendizaxe.
- **Competencias sociais e cívicas (CSC):** O alumnado tivo unha participación de forma activa e construtiva na comunidade educativa e na sociedade. Leváronse a práctica estratexias da aprendizaxe cooperativa e prácticas baseadas no pensamento crítico e creativo. Este proxecto saeu da escola a Meaño, colaborando na parroquia coa protección, investigación, coñecemento, embelecemento e coidado da mesma.
- **Sentido da iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE):** mediante a iniciativa da visita das familias ao resultado final do PDI, o alumnado tivo que deseñar un plan para a súa exposición, mellorando a capacidade de análise, planificación, organización e xestión, tamén a capacidade de adaptación ao cambio e resolución de problemas. Durante o proceso fomentouse a iniciativa e interese en todo o alumnado.
- **Conciencia e expresións culturais (CCEC):** durante o proceso do PDI o alumnado mellorou a capacidade para apreciar a importancia do coñecemento, coidado e respecto cara o contorno máis próximo. Desenrolouse a iniciativa, a imaxinación e a creatividade nos diferentes formatos de exposición artística final.

1.3.- Criterios e estándares de avaliación.

Sendo un proxecto tan amplo e variado, tratáronse moitos estándares de aprendizaxe, contidos e criterios de avaliación plasmados no currículo. Nomearemos, a modo de exemplo, aqueles criterios de avaliación máis relevantes. Algúns dos criterios e estándares de avaliación tratados:

"Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico do contorno próximo e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora"; "Buscar de maneira guiada información utilizando fontes de información e facendo uso das TIC"; "Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para documentarse sobre o seu contexto cultural e artístico"; "Organiza e planifica o seu propio proceso creativo partindo da idea, recollendo información bibliográfica, dos medios de comunicación ou da internet, desenvolvéndoa en esbozos e elixindo os que mellor se adecúan aos seus propósitos na obra final, sen utilizar elementos estereotipados, sendo capaz de compartir cos compañeiros e compañeiras o proceso e o produto final obtido"; "Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación como fonte de información e documentación para a creación de producións propias"; "Comprender textos orais sinxelos dos medios de comunicación, extraendo o sentido global e información específica"; "Usa e manexa documentos impresos, audiovisuais e dixitais para obter a información máis importante e necesaria"; "Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas, guións ou mapas conceptuais"; "Coñece os oficios das persoas do seu contorno e valora a importancia de cada profesión, a responsabilidade e a contribución social, evitando estereotipos sexistas"; "Usa a biblioteca de centro con autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e na súa mellora", etc.

1.4.- Calendario para as tarefas previstas.

O PDI comezou no mes de outubro e rematou o 27 de xuño co último día de visita das familias á exposición final de "Dende Meaño". Como noutras ocasións, o proxecto tivo tres fases moi claras:

- No primeiro trimestre houbo unha primeira fase de **aproximación e curiosidade** cara o tema.
- No segundo e terceiro trimestre de **elaboración de investigacións e proxectos** nas diferentes aulas .
- A finais do terceiro trimestre de **preparación dos resultados finais, guións e gravacións de vídeos** expositivos, entrevistas e gravacións en radio, libros e tarefas de presentación de cada proxecto, tarefas de publicidade, etc.

Dado o seu carácter interdisciplinar, Meaño estivo presente durante todo o curso nas expresións orais, nas titorías, linguas, matemáticas, proxectos, contextos educativos de aprendizaxe, nas distintas celebracións (Samaín, 25 N, día da Paz, entroido, Día Internacional da Muller, Letras Galegas...).

1.5.- Alumnado e profesorado participante

Este proxecto puido levarse a cabo grazas a implicación de todo o profesorado (15 mestres/as) e todo o alumnado (142 entre Infantil e Primaria). As titoras/es mediante o desenvolvemento de proxectos nas súas aulas (con apoio das profes de PT e AL), colaboración en todas as actividades, preparación dos resultados finais e exposición na biblioteca. O alumnado estivo moi involucrado e motivado durante o desenvolvemento do PDI durante todo o curso .

1.6.- Organización para a súa realización.

O equipo de Biblioteca propuxo o tema no último claustro do curso pasado. Unha vez aprobado foi o equipo quen coordinou, temporalizou e organizou (en colaboración cos outros equipos) as diferentes tarefas levadas a cabo durante o presente curso escolar, xa planificadas en setembro no Plan Anual Lector e na PXA.

O equipo de EDNL aportou a súa colaboración na elaboración do almanaque coa temática da biblioteca. O Equipo de Dinamización das TICs colaborou na divulgación (fundamentalmente a través do facebook e das bitácoras de aula do colexio) das actividades levadas a cabo. O Equipo de Actividades Extraescolares e de EDNL colaboraron na coordinación da organización das celebracións relacionadas como Samaín, 25N, Paz, Entroido., 8M, Letras Galegas...

As familias tamén colaboraron na celebración do Samaín e asistindo as visitas das diferentes instalacións preparadas na praza de Meaño (para a celebración do 25N, Día da Paz, entroido ...) e visita ao resultado final do PDI na biblioteca da escola. No Samaín tamén se implicou a Escola de música de Meaño, na preparación de músicas de medo. No proxecto de "Famosos de Meaño" colaboraron persoeiros de renome do Concello, no proxecto do viño tamén colaboraron bodegas e expertos da zona, nos proxectos de investigación colaborou Tino Hermida (xornalista e historiador de Meaño).

2.- Obxecto ou temática de investigación propostos.

Como xa ben sendo habitual na vida da escola e da biblioteca, o PDI ocupa a parte máis importante de actividades e tarefas durante cada curso escolar. Este curso o tema escollido foi "Dende Meaño". O título parte dunha panxoliña que interpretáramos no curso da pandemia toda a comunidade educativa e acabara gañadora dun concurso da tvg. A idea principal de levar a cabo este PDI foi afondar no máis próximo, coñecer o que temos no día a día ao noso lado, aprender dos nosos veciños e veciñas, fomentar o aprendizaxe-servizo, que- rer ,coñecer e valorar o noso pobo e aprender nel, sobre el.

3.- Breve descripción do proceso de deseño e elaboración da proposta.

O tema foi escollido en xuño de 2021 polo Claustro previa proposta de biblioteca.

O primeiro día de outubro, coincidindo co día de apertura da biblioteca, a través dos golpes nas portas coa vasoira da mascota Coviña, apareceron as caixas diante das clases coas cartas que presentaban a temática para o alumnado e as familias.

No Samáin, entre outras actividades (decoración de cabazas, historias de medo...), decorouse todo o monte con instalacións de medo e, en colaboración coa escola de música de Meaño, preparáronse interpretacións musicais terroríficas. Pola noite, coa axuda da ANPA, acudiron familias e persoas de Meaño, poidendo asistir a sesións de contacontos, de maquillaxe terrorífico, música... A idea da escola transcendeu no pobo. Practicamente toda a organización do evento correu a cargo do alumnado

de 6º
de Pri-
maria.

Desde o 2º trimestre ata mediados do 3º realizáronse os proxectos de investigación específicos en cada titoría. Neste tempo, a franxa horaria destinada a contextos educativos de aprendizaxe (60 minutos diarios) centrouse no desenvolvemento destes proxectos escollidos do PDI:

<u>“En que traballas ti?”</u> (internivel A)	<u>“Bechos de Meaño”</u> (internivel B)	<u>“En Meaño”</u> (internivel C)
<u>“Excursión aos muíños”</u> (1º)	<u>“Paseos por Meaño”</u> (2º)	<u>“Famosos de Meaño”</u> (3º)
<u>“Druídas”</u> (4º)	<u>“Meaño antes e hoxe”</u> (5º)	<u>“O viño”</u> (6º)

En todas as aulas os proxectos foron escollidos polo alumnado e partiron das súas preguntas. Tamén houbo unha parte importante de aprender facendo (construción de maquetas, rutas, práctica de oficios, pocións de druidas, danza de Covas...). Foron expostos durante o curso nas aulas, e na biblioteca na semana de exposición final do PDI (do 22 ao 27 de xuño). Houbo tarefas de publicidade e loxística asociadas ao PDI que foron levadas a cabo polo alumnado. [\(Pinchar aquí para anuncios de radio e resultado final da exposición\)](#). Os **resultados finais** foron escollidos polo alumnado, variando o formato: desde vídeos explicativos para as diferentes aprendizaxes e mostras dos proxectos, lapbooks xigantes, pocións e medicinas naturais, trípticos, fotos, bechos con información, maquetas, cartolinas con preguntas interactivas, xogos de preguntas e respostas, manivela para a alfombra vermella, propostas artísticas... Outras das celebracións importantes relacionadas co PDI (e que se desenvolveron ao longo do calendario anual) foron:

No **25 N** deixamos claro que en Meaño tamén rexeitamos a violencia machista. Os maiores leron no Concello un manifesto declarando o seu rexeitamento. O 25 N representamos simbólicamente ás vítimas con mulleres de papel, frases e pensamentos en contra da violencia cara as mulleres.

Como todos os cursos, realizamos un **calendario** (en colaboración co equipo de Dinamización lingüística) aportando unha foto por aula relacionada co proxecto do PDI.

O **Día da Paz e non violencia**, deixamos as nosas mensaxes de paz colgadas nas árbores da praza do

Concello durante todo o fin de semana.

Proposta "Dende Meaño ata Ucrania". O domingo 3 de abril, en sinal de repulsa pola guerra e contra todo tipo de violencia, a comunidade educativa realizou unha andaina por Meaño así como un acto pedindo paz. Nas assembleas de aula e na Xunta de Delegados da escola, concretouse este xeito de manifestar que Meaño está en contra das guerras e se solidariza con Ucrania nesta terrible situación.

No entroido deseñamos e realizamos os disfraces co alumnado, xa co tema do proxecto final do PDI. Desfilamos ata a Praza do Concello, onde cantamos as coplas inventadas do "Rebola" e o alumnado de 5º sorprendeunos coa súa interpretación da "danza de Cobas, Meaño" (produto final de investigacións, entrevistas e ensaios da danza).

O 8 M, ademais dos diferentes traballos e miniproxectos realizados nas titorías, realizamos un pequeno mural común sobre mulleres de Meaño. O alumnado de 6º lev un manifesto na porta do Concello diante do alcalde e concelleiras.

O Día Libro retomamos con moita ilusión as lecturas compartidas. En principio tiñamos idea de facelas en diferentes lugares de Meaño, pero o tempo non acompañou. Por ese motivo, fomos dous grupos de cada vez á biblioteca coas parellas de lectura e compartimos libros: o menor "leulle" ao maior e viceversa. Botábanse moito de menos estes momentos...

En Meaño facíanse maios, e entre toda a escola festaxamos esta celebración tradicional montando un maio colectivo e cantando as coplas inventadas. As familias asistiron no momento final para compartir o canto e resultado final do maio de "Coviña" (a mascota da biblioteca sempre se representa con flores na copa do maio).

E por suposto, a celebración das Letras Galegas foi na praza do Concello de Meaño. Realizamos un acto colectivo no que rematamos cantando "Papaventos da lingua", unha cantiga que anima a utilizar o galego na fala habitual. Cada curso realizou un papaventos cheo de mensaxes, versos, palabras queridas... A idea era deixalos na praza varios días, pero como viña mal tempo, levámoslos de volta á escola e os exporemos .

4.- Documentación elaborada para o alumnado e profesorado.

Durante o curso o equipo de biblioteca foi aportando diferentes documentos para facilitar a posta en marcha e organización do proxecto tanto ao profesorado como ao alumnado.

Para o profesorado:

- Plan anual de Lectura indicando as diferentes fases e temporalización do proxecto, así como tarefas concretas a realizar ao longo do curso en relación co proxecto.
- Cartas da mascota Coviña informando ás familias e ao alumnado da temática do PDI.
- Proposta de tarefas de publicidade e de loxística do resultado final.

Para o alumnado:

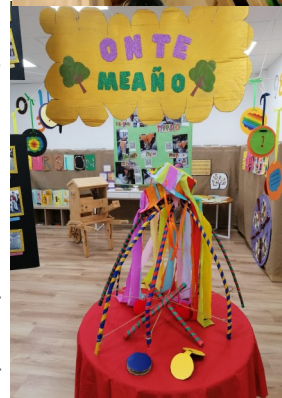
- Cartas da mascota Coviña informando ás familias e ao alumnado da temática do PDI.
- Notas e carteis anunciando as diferentes actividades.

5.- Tarefas máis importantes realizadas polo alumnado.

Os auténticos protagonistas no proceso deste PDI, os que escolleron os proxectos e os resultados finais foron os nosos alumnos e alumnas. Estamos seguros de que isto é o que provocou que as tarefas propostas e realizadas foran tan creativas e variadas:

- Proxectos de investigación específicos. Estes proxectos implicaron busca e selección de recursos e información, organización do traballo, elaboración de textos e extracción da información máis importante, traballo cooperativo, autoavaliación, etc. ([enlace ao exemplo dun proceso dun dos proxectos](#))
- Construción dunha maqueta da praza de Meaño, dunha estrutura da danza de Cobas, bechos xigantes, maquetas de muíños, manivela (invento) para desplegar unha alfombra vermella (proxecto famosos), baúl para tesouro, marcos para photocall, decoracións de medo, etc.
- Presentación dos proxectos en formatos diversos: lapbook xigante, murais, libros, carteis, cartolinas de pregunta-resposta, trípticos con remedios naturais de Meaño...
- Elaboración de pocións e remedios caseiros, confección de roupa e complementos para cans, invención de xogos para a natureza, estrelas de barro para os famosos e alfombra con elementos naturais...
- Investigación, ensaio e representación da "danza de Cobas" no entroido por parte de 5º.
- Elaboración dos desfraces relacionados cos proxectos.
- Elaboración dos guións e vídeos nos proxectos de "Paseos por Meaño" e "Famosos de Meaño".
- Carteis en canva, mapas con rutas propostas por Meaño.
- Gravacións de audios e entrevistas en radio Coviña.

Redacción dun texto breve, busca da música e gravación das dos anuncios voces (4º).

[Enlace a anuncio 1.](#)

[Anuncio 2.](#)

[Anuncio 3.](#)

[Anuncio 4.](#)

[Anuncio 5](#)

- Deseño e elaboración de [invitacións ás familias](#) (2º). Elaboración do cartel xigante co título do PDI (4º). Deseño e elaboración das diferentes instalacións para as celebracións sinaladas.

6.- Recursos e fontes utilizadas.

Os libros informativos da biblioteca foron necesarios para a busca de información de bechos, oficios, xogos...

Esta vez, ao ser o tema "Meaño", tivemos que realizar moita búsqueda en internet a través de ordenadores e tablets. Outra parte de información necesaria foi a das familias e tamén a dos expertos da zona: o historiador e xornalista Tino Hermida e famosos de Meaño.

7.- Implicación da comunidade educativa.

O PDI puido levarse a cabo fundamentalmente polo apoio de todo o Claustro ás diferentes propostas do equipo de Biblioteca. A implicación do profesorado, por tanto, foi do 100%. O alumnado implicouse no desenvolvemento de todas as tarefas. As familias participaron na organización e loxística da celebración do Samaín, na visita as instalacións realizadas para as celebracións, así como na visita ao produto final. Nesta ocasión tamén houbo implicación por parte de persoas e empresas de Meaño, a través de entrevistas e colaboracións diversas (como a visita á adega Paco y Lola).

8.- Difusión entre a comunidade educativa.

O principal medio de difusión foi a [bitácora da biblioteca](#). Puntualmente cada mestra/e tamén foi publicando as novidades na súa bitácora de aula (actualizada diariamente). As tarefas de publicidade realizadas polo alumnado tamén tiveron como finalidade promocionar a visita á exposición do resultado final do 22 ao 27 de xuño. Outro medio de difusión foi o [facebook do colexio CEIP As Covas Meaño](#). Houbo numerosos tokapps enviados ás familias para que asistiran a ver o monte nas diferentes celebracións.

9.- Avaliación. Procedementos empregados.

Como procedementos de avaliación empregáronse fundamentalmente as reunións periódicas do profesorado (semanais, mensuais e trimestrais), reflexionando sobre o grao de adquisición dos obxectivos marcados (tanto a nivel organizativo, como pedagóxico, como social). Houbo unha revisión constante do proxecto, sendo modificado nalgún caso o calendario inicial así como engadindo e adaptando ás tarefas a desenvolver. O alumnado de educación Primaria avaliou a si mesmo a través de diferentes rúbricas elaboradas polo profesorado en función do proxecto levado á cabo. Tamén houbo unha autoavaliación constante á través das asembleas e reflexións individuais. En fin de curso houbo unha [enquisa do equipo de biblioteca ás familias e profesorado](#), onde se incluían preguntas relacionadas co PDI e o traballo por proxectos.

10.- Función e participación da biblioteca escolar.

A Biblioteca Escolar foi o motor do PDI "Dende Meaño" realizando tarefas como:

- Coordinar e organizar o desenvolvemento do proxecto. Realizou reunións periódicas co equipo de biblioteca, o ENDL, o equipo de TICs e o equipo de actividades extraescolares.
- Organizar os diferentes días de celebración en coordinación cos demais equipos: Samaín, 25 N, Calendario, Día da Paz, "Dende Meaño ata Ucrania", Entroido, 8M, Día do Libro, Letras Galegas, visitas de expertos, exposición final...
- Elaborar e promover diferentes tarefas relacionadas co proxecto: cartas de Coviña, tarefas de publicidade, propostas de actividades e metodolóxicas relacionadas co PDI, etc.
- Organización, proposta e reparto de tarefas para o produto final de "Dende Meaño"
- A biblioteca como lugar imprescindible para que o alumnado poida investigar e desenvolver os seus proxectos de investigación.

En Meaño, a 8 de xullo de 2022

Paulo Nogueira Porto
Director do CEIP Plurilingüe de Meaño As Covas